

Stanowisko
Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
w sprawie audycji dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej
się językiem polskim w publicznej radiofonii i telewizji

KRRiT w nowym składzie na początku swojej kadencji, w październiku, uczestniczyła w posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz sejmowej Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych z udziałem przedstawicieli mniejszości. Podczas spotkań członkowie KRRiT usłyszeli wiele zastrzeżeń pod adresem spółek radiofonii regionalnej i oddziałów Telewizji Polskiej SA. Zastrzeżenia dotyczyły finansowania audycji dla mniejszości, pory ich nadawania, ilości czasu przeznaczanego na te audycje oraz stanu wiedzy o mniejszościach, np. niektórzy utożsamiają kościoły i związki wyznaniowe mniejszościowe oraz uchodźców czy emigrantów mieszkających w Polsce z mniejszościami narodowymi i etnicznymi.

W tej kadencji KRRiT pomocą w rozwiązywaniu problemów powstających w relacjach z zarządami spółek publicznej radiofonii i telewizji służyć będzie Profesor Stefan Pastuszka, członek Krajowej Rady. Będzie też czuwał nad właściwym wypełnianiem ustawowego obowiązku względem mniejszości przez radiofonię i telewizję publiczną.

Audycje uwzględniające potrzeby mniejszości narodowych i etnicznych obecne są w programach spółek radiofonii i telewizji publicznej od początku ich funkcjonowania. W art. 21 ust. 2 pkt. 9 uchwalonej w grudniu 1992 roku ustawy o radiofonii i telewizji nałożono na programy radiofonii i telewizji publicznej powinność uwzględniania potrzeb mniejszości i grup etnicznych.

W 2005 r. weszła w życie ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym, w której w art. 35 wprowadzono zmianę w ustawie o radiofonii i telewizji, polegającą na dodaniu punktu 8a do art. 21 ust 1a w brzmieniu: *uwzględnianie potrzeb mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, w tym do emitowania programów informacyjnych w językach* oraz ustępu 4a do art. 30 w brzmieniu: *Powołując rady programowe oddziałów emitujących programy w językach mniejszości narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym, dyrektorzy oddziałów uwzględniają kandydatów zgłoszonych przez organizacje społeczne mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym.*

W ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych dotychczasowej powinności

nadano rangę zadania wynikającego z misji publicznej. Obowiązek wypełniania tego zadania spoczywa na Polskim Radiu SA, Telewizji Polskiej SA i spółkach radiofonii regionalnej, choć nie wszystkie spółki radiofonii regionalnej i oddziały terenowe TVP mają w swojej ofercie programowej audycje dla mniejszości narodowych i etnicznych. Nie każda spółka i nie każdy oddział terenowy obejmuje zasięgiem rozpowszechniania mniejszości narodowe, etniczne czy społeczność posługujące się językiem regionalnym.

Audycje dla mniejszości **ukraińskiej** obecne są w części wspólnej programów regionalnych oraz w programie oddziału terenowego TVP w Białymstoku i Olsztynie oraz programach spółek radiofonii regionalnej w Białymstoku, Koszalinie, Krakowie, Olsztynie, Rzeszowie oraz incydentalnie w Lublinie, Szczecinie i Wrocławiu.

Audycje dla mniejszości **białoruskiej i litewskiej** nadaje oddział terenowy TVP w Białymstoku i regionalne Radio Białystok. Audycje adresowane dla mniejszości **rosyjskiej** obecne są jedynie w programie oddziału terenowego TVP w Białymstoku. Mniejszość niemiecka ma swoje audycje w programie rozpowszechnianym przez oddział terenowy TVP w Katowicach i Opolu oraz rozgłośnie regionalne w Katowicach, Olsztynie i Opolu. Dla **romskiej** mniejszości etnicznej audycje rozpowszechnia Radio Koszalin oraz incydentalnie oddział terenowy TVP w Białymstoku i w Krakowie. Dla **łemkowskiej** mniejszości etnicznej audycje ukazują się nieregularnie w programie regionalnym Radia Wrocław. Mniejszość **tatarska** ma swoją audycję w programie oddziału terenowego TVP w Białymstoku. Dla **Kaszubów** audycje nadaje oddział terenowy w Gdańsku oraz radio regionalne w Gdańsku i Koszalinie. Prawie wszystkie audycje, z wyjątkiem audycji dla Tatarów i Romów realizowane są w całości w językach mniejszości albo regionalnym. Mniejszościom prawo do swobodnego posługiwania się życiu publicznym ich językiem oraz rozpowszechniania informacji w ich języku zapewnia ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym.

W bieżącym roku KRRiT, aby przerwać trwający od lat spór z zarządami spółek radiofonii i telewizji o to, które z nadawanych audycji we właściwy sposób uwzględniają potrzeby mniejszości narodowych i etnicznych, zaproponowała, aby za takie uznać te, które spełniają łącznie następujące warunki:

- o w całości poświęcone są problematyce dotyczącej mniejszości narodowych, etnicznych albo społeczności posługującej się językiem regionalnym.

- przedstawiciele mniejszości narodowej lub etnicznej albo społeczności posługującej się językiem regionalnym nie tylko biorą udział, ale sami mówią o sobie i o swoich sprawach.
- wyraźnym adresatem jest konkretna mniejszość narodowa lub etniczna lub społeczność posługująca się językiem regionalnym
- realizowane są w języku mniejszości narodowej, etnicznej lub w języku regionalnym
- redagowane są przez zespół złożony z przedstawicieli konkretnej mniejszości narodowej, etnicznej lub społeczności posługującej się językiem regionalnym.

Propozycja Krajowej Rady została przyjęta z dużym zadowoleniem i aprobatą przez mniejszości. KRRiT rozumie, że obecność audycji w programach radiofonii i telewizji publicznej ma duże znaczenie ze względu na to, że służą one utrzymywaniu i rozwijaniu kultury mniejszości oraz zachowaniu języka, dziedzictwa kulturowego, tradycji i religii, podstawowych elementów ich tożsamości.